

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDUS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MA RÓT SANDOR

Meghozza-e Locarnó az igazi békét?

Locarnóban tegnap megegyezés jött létre a rajnai biztonsági szerződés kérdésében Német-, Franciaország, Anglia és Belgium között. A locarnói egyezmény elé naok óta a legfokozottabb remények fűződnek s amennyiben e remények egy egyezés étrejöttére vonatkoztak, a mai nappal teljesültek is. Más kérdés azonban, jelenti-e a locarnói szerződés egész Európa pacifizását?

A konferencia sikerét a politikusok azonban látják, hogy a népszövetségi alkotmány izenhatodik paragrafusai kérdésében is sikerült az érdekelt nyugati hatalmaknak egymással megegyezésre jutniok. Eszerint, ha a Népszövetség valamelyik tagállamát támadás éri, úgy a szövetséges államnak joga van átvonulni egy közbeeső országon. Ez a pont az aktuális európai konstellációban pontosan Német-, Lengyel- és Oroszország helyzetére illik rá. Tudvalevő ugyanis, hogy Lengyelország egyike azoknak az újonnan alakult keleti államoknak, melynek határait kelet felől állandóan veszélyeztetik a natárháborítás. Lengyelország pedig magára hagyatva egy esetleges ilyen háborítást elhárítani aligha bírna önm erejéből. Távoli szövetségesei, a franciák pedig csak akkor támogathatják hathatósan a lengyel hadsereget, ha számukra a fölvonulás útja biztosítva van. Ez az út: — Németország.

A locarnói megegyezés tehát ugyanakkor, amikor a nyugati német határok megváltozhatatlanságának elvét kimondotta s ezáltal emberi számítás szerint a közeljövőben tényleg minimálisra redukálta a Rajna-vonalon keletkező konfliktációk lehetőségét: ugyanakkor már számot vet egy másik összehittőközéssel, melynek sikerét kelet felől várja kipattanni. A locarnói szerződés is tehát, mint igen sok előde: az ál-béke okmány, a lapangó parázs papírral való elfedése a tekintet elől. Jelenti azt, hogy a béke és konfliktáció alternatívája nyugatról keletre helyeződött. Számunkra, Középeurópa keleti népei számára a veszély ha nem is imminens most már, de mindenesetre fennforog a locarnói megegyezés ellenére is. Hiszen az események figyelmes szemlélői nagyon is jól láthatták azokat az orosz erőfeszítéseket, melyek a német kormányynak egy ilyen megegyezéstől való eltántorítását célozták. Csicserin látogatása Hindenburgnál most a fölösen megtett lépés eredménytelenségével vált egyjelentőségűvé. S jöllehet a konferencia egyetlen elintézetlen kérdése a keleti egyezmény megkötése maradt s jöllehet Németország szabadkozott tartott magának keleti határai revíziója tekintetében, — mégis Oroszország politikája Németországon megbukott. Lehet, hogy csak egyelőre, lehet, hogy csak látszólagosan bukott meg. Amde igen valószínű, hogy Németországnak a középeurópai koncertbe való harmonikus beahangolódása következtében Oroszország most már a számára egyetlennek megmaradt európai orientációval a Balkánon fog kísérletezni. És ebből az előrevárható tájékozódásból ismét csak az az eredménye

szűrődhetik le a locarnói konferenciának, hogy az európai külpolitikák súlypontját a Rajna mellől átlendítette a Visztula és a Dnyeszter vonalára.

Az új helyzetet csak kimélyíti az a locarnói konferencián pótlólag létrejött me-

egyezés, amely a csehek és németek között kötött s amely kifejezetten garantálja Csehszlovákia jelenlegi határait is. Ezzel szemben a lengyel-német szerződés csakis jogi jellegű s területi kérdésekre nem terjeszkedik ki.

A parlament ünnepélyes megnyitása

Bukaresti, október 15. (A Nagyvárad kiküldött munkatársától.) Úgy látszik a vidék sokkal jobban érdeklik a bukaresti események, mint Bukarestet magát. A fővárosban egyáltalában nem látszik meg, hogy az ország belpolitikai életére elhatározott fontosságu parlamenti szezon vette kezdetét. A képviselőház felé vezető uton a házakon ki van tűzve a nemzeti színű zászló. Ez jelzi, hogy ünnep készül. A lapokban sem látszik meg, hogy mi forr a kulisszák mögött. Alig tesznek rövid említést arról, hogy mi kezdődik a mai nappal. Annál több a vidéki. Várad hatalmas számmal van itt képviselve. Dr. Regman prefektus, Peter Julian, dr. Popa György közigazgató, Lascu Demeter, dr. Roxin Teodor, dr. Pavel Constantin belényesi tanár, az új szilági prefektus, Negulescu és Chirvaci képviselők, dr. Kiss Döme, Mavrodin tanár, a bihari megyei parasztpárt elnöke, Szilági-Corbu tanfelügyelő, Jónás Demeter, a volt gazdasági tanácsos és még egész sor váradi közéleti férfiu volt ma a miniszteriumokban és a parlament megnyitó ülésén az erkélypályolyban.

Tíz óra után régi szokás szerint felhomokozták azt az utat, amely a királyi palotától a parlamentig vezet és amelyen végig fog haladni a királyi menet. Az uton még a homokszóró talicskák csikorognak, de már felvonult a rendőrk sorkatla is. A királyi palotától a parlamentig vezető uton kétoldalt minden öt lépésre egy rendőr áll. A rendes puha sapka helyett most vassisakot viselnek. A kezükben a karhatalom jele, a rövid fabot...

Valamivel fél 11 óra után a királyi menet elindult a Calcea Victoriei-palotából a székesegyház felé. A testőrök szalaszta után a királyi pár kocsija. Utána a trónörökös jön és a kíséret. Az ut két oldala kíváncsi tömegekkel van megakva és amikor az uralkodópár kocsija elhalad, zúgó hurrázás kíséri mindenfelé. A király triss és élénk, ő is, Mária királyné is kedvesen fogadja a köszönők hódolatát.

A székesegyházban 11 órakor istentisztelet tartottak, amelyen a vallásos gyakorlatot Platon Cioru vikárius, Filaret Joan és Gordun Galaction szolgáltatták. Itt van a kormány valamennyi tagja, valamint azok a képviselők és szenátorok, akik részt vesznek a megnyitó ülésen.

Mert nincs itt a parlament valamennyi tagja, a nemzeti és a parasztpárt tagjai nem jöttek el a trónbeszéd felolvasásához.

A képviselőház kupolatermében 11 órakor még alig vannak. Csak a közönség részére iennartott páholyokban gyülekeznek már. A nézőközönség legnagyobb része nő. A szédítő divatkiállítás az erkély, a selyem és az arany tobzódása. A nők szinte valamennyien azért jöttek el, hogy lássák az asszonyok asszonya, a királyné milyen divatot hoz az őszi fővárosba.

Két oldalt az elnöki emelvényhez legközelebb van a diplomaták páholya és az újságírók. A diplomata-páholyokba most kezdenek már gyülekezni. Aranyos ragyogó egyenruhák, amelyet az évszázados nemzetközi divat formált ki. Néhány fekete frakk és valkutinó fehér plasztikon kiválik az aranydíszítés ruhák közül. Érdekes, egy tükör a török és magyar, török turbanjával és a japáni követ. Magas növé-

diszes egyenruha fölött kiválik a ferde szemvágású sárga arc.

A képviselők részére fenntartott földszinti pad sorok között még alig mozog egy-egy fekete ruhás férfi, de a nyitva tartott ajtókon keresztül be lehet látni a folyosókra, ahol nagyon élénk a mozgás. Már elterjedt annak a híre, hogy a nemzeti és parasztpárt között a kormányzatra való paktum nem jött létre és mindenki azt tárgyalja, hogy a miniszterelnök erre el volt készülve és a trónbeszédben olyan programot ad, amelyet lehetetlen megvalósítani a még hátra levő rövid idő alatt és Bratianu Jonel újabb négy évre akar berendezkedni.

Féltékenkedő után kezdenek beszivárogni a képviselők. Pár perc alatt már igen sokan vannak bent és feltűnik az első miniszter alakja is. Bratianu Vintila, a pénzügyminiszter jött be. Fekete frakkban van és az ingmellen széles kék selyemszalag húzódik át. Egyszerre öt-hat képviselő veszi körül, mint az udvaronok. Szinte ki lehet érezni azt a respektust, amellyel körülveszik és a felénken mosolygó arcokról látszik, hogy mindenki kellemes akar mondani és jóba akar lenni a pénzügyminiszterrel.

Saveanu, a népjóléti és egészségügyi miniszter egy pappal beszélget. Anghelcsut négyöt képviselő veszi körül. Az elnöki emelvény előtt most már szinte tolonganak a képviselők. Lepadatú kultuszminiszter és Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter is a teremben vannak már. Két képviselő között belép az ajtón Mosoiu tábornok is. Sokan üdvözlök. Ennyi barátságos arcu kézfogást alig láttam valaha. Anghelcsu viszi a rekordot, aki tíz perc alatt majd mindenkiel kezét fogott, aki a teremben van. Pedig vannak már vagy háromszázán. Duca a miniszteri asztal mellett áll és beszélget. Egy ur magyaráz neki valamit és közben a miniszter barátságosan intget jobbra-balra.

Egy pillanatra csend lett. Bratianu Jonel lépett be a terembe. Szétválk a tömeg és szinte sorfalat nyitnak előtte. Az emelvény lépcsőjeig megy. Felép a harmadik fokra, úgy, hogy a körül álló képviselőkkel szinte felülről beszél. Constantinescu Sándor, a földművelésügyi miniszter már jóval barátságosabb. Leostott vagy száz kézfogást, azután félrevonul az elnöki emelvény mellé és hosszasan tárgyal Goga Octaviánnal, aki Averescu tábornokkal és a néppárt néhány képviselőtagjával eljött ugyan a megnyitó ülésre, de amikor a trónbeszéd elhangzott, nem tapsolt a lelkesedő liberális képviselőkkel. Az ellenzék mindössze ok hármányegyen képviselő.

A magyarok közül csak Majláth püspököt látom és azt hallottam, hogy Bernády György is itt van már, de nem láttam a képviselők között.

Tizenkét óra előtt néhány perccel bevonult a vezérkar és hallatszik a képviselőház dékánjának a hangja:

— A király jön!

Egyszerre nagy csend lett a teremben. Mindenki áll. A trónemelvény előtti ajtón hat testőrtiszt jön be és két oldalon sorfalat áll. Közöttük belép a terembe Románia uralkodója, Ferdinánd király. Az uralkodón zöld tábornoki egyenruha van. A fején aranyos, fehér tollú sisak, a kezében aranyos jogar. Egészen az elnöki emelvény korlátáig megy. Leveti a sisakot és fekete keszűvet vesz fel.

Egy lépéssel mögötte oldalt áll Mária királyné. A királyasszony nagyon szép és elegáns

Buzavirágkék nehéz bársonykabát van rajta. Széles kékróka gallérpremmel. A kabát csak valamivel ér bokán felül és alul harminc centi szélességben szintén kékróka szörme szegélyezi. A királyné kezében nagy kékróka karmantyú van, úgy látszik, hogy megint divatba jön. A kabát kivágásában nagy csokor olyan színű virág van, mint a kabátja. Messziről nem látni jól, hogy élővirág-e, vagy selyem-bársony művirág. A fején fekete bársonykalap van. A széle 25-30 centiméteres. Jobb oldalt fel van hajtva. A kalapon semmi dísz nincs és szalag helyett egy vékony fehér selyemzsinór húzódik. Jobb oldalt a felhajtott szélre kívülről két fehér rájertoll van tűzve. A nyakában vastag keleti gyöngysor. Lejjebb ér, mint a kabát kihajtója. A füleiből két nagy fehér hosszukás gyöngyszem csúng, de legszébb dísz a ragyogó két kék szeme és a finom szőke haja...

A királyi-pár mögött áll Károly trónörökös a repülő tábornoki zöld egyenruhájában. Mögötte az udvari méltóságok, a másik oldalt pedig a kormány tagjai...

Feszült csend van a teremben, amikor megcsendül az uralkodó hangja. A kezében papírlap van és arról olvassa a trónbeszédet.

Szenátor urak!
Képviselő urak!

Boldog vagyok, hogy önök között lehetek és őszinte köszönetemet fejezem ki a betegségem alkalmával és születésem hatvanadik évfordulója alkalmával az egész országból megnyilvánuló szeretetükért.

Percekig zug a taps a teremben, aztán folytatja az uralkodó:

A konszolidációs művelet, amelyet közel négy évtizede folytatnak folytatódik és befejezéséhez közeledik...

Azután felsorolja a trónbeszéd, melyek azok a törvényjavaslatok, amelyeket ez a parlament kell, hogy tétő alá hozzon. Az egyházakra, az oktatásra vonatkozó törvények, a gazdasági törvényhozás kiegészítése, az adók reformja, a posta, távírda, telefon és az egészségügyi szolgálat megszervezése, valamint az alkotmány többi alaptörvényeinek meghozása a közigazgatás és igazságszolgáltatás egységesítését teremtik meg. Ezek között van a választójogi törvény is. Különben helyezi még a trónbeszéd a tisztviselők fizetésének rendezését, a munkáspolitikai törvénybe szülő lefektetését és a hadsereg szükségleteinek kiegészítését.

A külpolitika a béke politikája, — mondja a trónbeszéd, — és a világháború gazdasági és politikai likvidálása a most folyó tárgyalások során befejezést nyer...

Az uralkodó befejezi a trónbeszéd felolvasását. A taps ismét lezúg. A király levezi a szemüvegét. A kezébe veszi a jogart és a sisakját. A trónbeszédet tartalmazó papírlapot Bratianu miniszterelnök veszi át. A király hangosan mondja:

— Az alkotmányozó nemzetgyűlés rendes ülészsakát megnyitom!

Ahogy a szavai elhangzanak, az uralkodó megfordul és kíséretével kivonul az ajtón.

A képviselőház oszlopos bejárata előtt ott van a királyi fogat. Benyit az uralkodópár és a zenekar rendezti a királyhimnuszra. Egy pülematra minden mozgás megáll és feszült vigyázzállásban levett kalappal hallgatja mindenki a Hymusz hangjait. Mikor befejezték, elindul a testőrmenet és az uralkodópár fogata. A hatalmas, szálás testőrkatonák léptei alatt dörg a föld. Mikor a királyi fogat kigördült a kapun, egyszerre felszabadul minden hang. Az autók gyújtóját megforgatják és berregni kezd a sok gépkocsi. Először a miniszterelnök és a pénzügyminiszter jönnek le. Bratianu Vintilán szürke vékony felöltő van és zöld kalap. Nem valami új, sőt egyenesen kopott, úgy, hogy az emberi gondolkodtatja: — És ez a nagyhatalmu ur, aki az ország kincstára felett rendelkezik?... Mintha egy szürke beamter lenne most! Csak a szemei ragyogásából lővel ki a hatalomérzet különös lángja.

A miniszterek autói után a képviselők kocsijai következnek... majd a közönség vonul el...

Déli fél egy óra van...

Az utcán zibong a mindennapi élet... Ma értekezlet tart a nemzeti-párt végrehajtó bizottsága. Megbeszélést tart a kormánypárt is öt órakor délután a külügyminisztériumban. Az ország számottevő politikusi már mind itt vannak a fővárosban. A párnázott ajtók mögött

tárgyalások folynak és intrikákat szönek. Most pár hét alatt eldől a következő négy esztendő sorsa...

Megkezdődött a parlament rendes ülészsaka...

Fischer Sándor.

Erdély zsidósága terjedelmes memorandumban terjesztette iskolasérelmeit Anghelescu miniszter elé

Az erdélyrészi és bánáti izraelita hitközségek kolozsvári irodája ez év június 29-én Marosvásárhelyen nagygyűlést tartott. A kongresszus határozatából, egész tanulmányt kitevő, alapos érvekkel alátámasztott terjedelmes memorandumot szerkesztettek, melyben megteszik észrevételeiket Anghelescu miniszter magánoktatási törvényjavaslatának ama rendelkezései felett, melyeket az itt élő zsidóságra nézve sérelmesnek tartanak. Ezt a hatalmas memorandumot tegnap dr Eisler Mátvás kolozsvári főrabbi, az Országos Izraelita Iroda ügyvezető elnöke nyújtotta át Bukarestben a miniszternek. A rendkívül érdekes memorandumot, nagy terjedelménél fogva, egész szövegében nem közölhetjük.

Jellemző és legfontosabb részeiben a memorandum mindenekelőtt megállapítja azt, hogy a magánoktatásnak a Romániában élő összes népek lelki egyesítését, a többségi- és kisebbségi népek harmonikus és testvéries összműködését kell előmozdítania, egyetlen közös eszménynek, az új haza konszolidálásának és boldogulásának szolgálatában.

Ennek a magaslatos eszmének megvalósítása — folytatja a felterjesztés — nem is fog soha a zsidóság magatartásán múlni! Évezredek tradícióinak és a történet tanulságai is igazolják, hogy a zsidóság minden országban — még a legmosztahabb viszonyok között is — a legteljesebb lojalitást tanúsította az állameszme irányában.

A közélet azonban olyan jelenségeket vet napra felszínre, amelyek a mi megértő és őszinte irokvéseinkkel homlokegyenest ellentétesek. Ennek az ádaitan mozgalomnak hullámai éppen a közoktatás terén csapnak össze legmagasabbban körülöttünk. Tanuló-ijuságunkat kioldozták az egyetemről, vagy be sem engedik, állami iskoláinkban is sok megalkatást és hátrahelyezést kell elszenvedniök, iskola-épületeinket büntetlenül rongálják és rombolják és általában is országszerre gyűlöletet iparkodnak ellenünk kelteni.

Nagyméltóságod törvényjavaslatát — mivel a dolog természeténél fogva elvi alapon áll — az élet ezen sajnálatos realitásával nem vetett számot! Emiatt azonban javaslatának több, magába véve helyes és kívánatos rendelkezése nemcsak, hogy a maga tisztaságában meg nem valószínű, de velünk szemben oly torz-szabállyá válik, mely népünk működését és iskoláink fenntartását komolyan veszélyezteti.

A tanítóképzés problémája a javaslat nyomán ránk nézve megoldhatatlannak mutatkozik. Nekünk, hogy ezt a feladatot gyakorlatilag mégis megvalósítsuk és ifjúságunk sorából tanterhelőket is nevelhessünk, nem maradna egyéb hátra, mint felöltöjünk a külföldön kiképezetnünk, ami azonban amellől, hogy ránk súlyos terheket hárít, államunk presztízst is lealacsonyítaná. Nagyméltóságodtól várjuk ezen visszáss állapot orvoslását.

Még sokkal súlyosabb sérelmet involválunk azonban Nagyméltóságod javaslatának az oktatási nyelvről intézkedő 35. és 36. szakaszai.

Nagyméltóságod szerintünk is helyesen, jogosan és méltányosan statuálta a tannylev kérdésében azt a szabályt a 35. szakaszban, hogy a nem román szülőknek, nem román ajkú gyermekek által látogatott iskolákban — közelebből a minoritások iskoláiban — a tanítás a tanulók anyanyelvén történhetik, ilyen iskolák azonban nem vehetnek fel más növendékeket, mint olyanokat, akiknek anyanyelvük ugyanaz, mint az iskolának előadási nyelve. Ezt a szabályt Nagyméltóságod még a felekezeti, vagy nemzetiségi különbség címen sem korlátozta és így a katolikus iskola református, lutheránus, vagy unitárius vallású tanulókat is felvehet.

Eppen csak mivelünk — zsidókkal — szemben méltóztatott e szabály alól kivételt tenni, ki-jelentvén, hogy a mi anyanyelvünk az állam nyelve, mihez képest a 38. §, úgy intézkedik, hogy mindentéle iskoláinkban a tanítás nyelve a román nyelv, mely rendelkezés további folvamányaként német-, vagy magyarra zsidó gyermekek sem német, vagy magyar tanítási nyelvű állami iskolákba, sem ilyen tannylevű magániskolákba semmi fokon fel nem vehetők, zsidó iskolákba pedig csak zsidók járhatnak.

A javaslat-indokolása az őskortól napjainkig követi a magánoktatás fejlődését a távol Keleten és a távol Nyugaton közti minden országban. Am azonban nem hoz fel példát, hogy bármikor is bárhol a világon állami parancsszóval teremtek volna anyanyelveit! Az anyanyelven való tanulást vagy tanítást hatalmi szóval el lehet tani és lehet ahelyett valami más nyelven való tanítást követelni és elrendelni, de a tényleg tező anyanyelv helyett más nyelvet anyanyelvnek decretálni: *contradictio in adiecto!* Az anyanyelv egy *ethnikai adottság*, az a nyelv, amelyet a gyermek anyjától tanul, amelyen szülei és testvéreivel, környezetével és iskolatársával beszél és közlekedik, *egy tény*, amelyet letagadni, nem létezőnek tekinteni nem lehet.

Az indoklás megállapítja, hogy a zsidóságnak nincsen *nemzeti nyelve* és ez — az új Palesztina alakulatától eltekintve — nagyjában igaz is, amin hogy nagyjában igaz is, amit az indoklás szintén kiemel, hogy a zsidóság minden országban az illet állam nyelvével adoptálta. Végetes hiba azonban nemzeti nyelvet az anyanyelvvel összekeverni. Az igazság az, hogy Románia zsidóságának nincs közös nemzeti nyelve, nincsen azonban közös anyanyelve sem! A regálbeli zsidóság anyanyelve a román, a beszarábiai az orosz vagy a jidisch, bukovinai jobbadán a német, az erdélyi pedig jobbadán a magyar. A sokféle anyanyelvűségne ezt a tényt azonban a magánoktatási törvény javaslat 35. § ának általános szabállyal teljesen meg-

DORIAN Filmszínház

Ma, szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor

Fascination

Elbűvölő történet 7 felvonásban.

A főszerepben:

Mac Murray

Gyönyörű spanyolországi felvételek. — Isgalmas bikaüvad. Egy amerikai leány és egy spanyol asszony szerelmi párja. — Megszámlálhatatlan ruhák. Új táncok.

Jón: a

Jón: a

Szamárhőr

Balzac legkiválóbb regénye.

HOLLÓS olcsó árusítása még csak rövid ideig tart
Atmeneti kabátok, ingek, nyakkendők, kalapok nagyon olcsón kaphatók

dja, nem volt tehát semmi szükség arra, hogy a rabály alól a zsidóság kivétellessé!

Az a körülmény, hogy a zsidók más országokban is adoptáltak az ország nyelvét, éppenséggel nem támogatja ezt a kivételes intézkedést, mert ez az adoptálás mindenütt egy történeti fejlődésnek, egy hosszú evolúciónak az eredménye volt és nem egy minden előzmény és átmenet nélkül alkalmazni kívánt iskola-törvénynek.

Nagy tévedése a javaslat indokolásának az a megállapítás, hogy a magyarországi zsidóság elagrárosodása a magyar közköztartási rendszer következménye. Végtelenen téved a javaslat abban a következtetésben is, hogy a magyar anyanyelvnek és a magyar kultúrának így módon beidegződött és vérré vált elemi erőszakos rendszabályokkal megsemmisíteni lehetne! Minden ilyen kísérlet csak recensust s elkeseredést vált ki a lelkekből, ami pedig inkább ellátja a kitűzött céltól, semmint ahhoz közeledni engedne. Azt mondani a zsidóságnak, „kezzessék a lelki egyesülést velünk, de tartsák, hogy mindenekelőtt a nyelveketet kivágjuk”, sem nem politikai, sem nem humanus gondolat.

Ugy mondják, hogy a mai Romániában nagyjából egymillióra rug a zsidó lakosság lélekszáma; abból a tulajdoni többséget a regáli, besszarábiai és bukovinai nem magyarajkú zsidóság teszi ki; a magyarajkúak száma Erdélyben és a Bánságban az összlétszám csak aig egy hatoda. Ha a javaslat nem lát abban veszélyt, sőt liberáliszmusa és toleranciája jelenek tekinteli, hogy a magyar népmínorítás iskoláiban tért enged az anyanyelv használatának, hogyan lenet akkor komolyan venni azt az aggodalmat, hogy a néhány ezer zsidó tanuló részére a magyar anyanyelvben való tanulásnak megengedése az evolúció átmeneti évtizedeiben, az állam érdekeit veszélyeztetné, vagy a lelki egyesülésnek utábjában állana?

A tanulás ilyen viszonyok közt hihetetlen nehézségekkel jár, amelyek alatt a gyermek összeroskad, kedvtelen, ambícióját veszti és studiumának eredménytelensége őt is, szülőit is elkeseríti. Fokozza mindezeket a hátrányokat az a rettenetes szigor, melyek az állami felügyelők és ellenőrző közegek az anyanyelvnek még kisegítő használatát ellen is kilejtenek, ami pedig nemcsak a tanulmányi, hanem a politikai cél elérésének is leghathatósabb eszköze lenne.

Mely tisztelettel kérjük mindezek alapján Nagyméltóságodat, méltóztatassék a javaslat nyomán lekelezett általános elégedetlenség és elkeseredés lecsillapítása és a javaslat indokolásában hangoztatott hazahas céloknak fokozatos megvalósítása érdekében a javaslat 35. §-ának utolsó mondatát és 36. §-át egész terjedelmében elejteni, a 35. § első bekezdésében foglalt szabályt a zsidó népmínorítás minden loku iskoláira és asilumaira is kiterjeszteni, a 39. § rendelkezéseit pedig olyan értelemben kiegészíteni, hogy a román nyelven tanítandó ismeretek teljes és biztos elsajátítása érdekében kisegítőleg az anyanyelv is használható legyen.

Kérjük Excellenciádat, hogy az iskoláink fenntarthatóságát és teelekezési és népkisebbségi érdekeink megvalósíthatóságát is elősegíti, mindezen kérelmeinket is engedélyezni kegyeskedjék, hogy a javaslat indokolásának szép elvei érvényre juthassanak.

Megkezdődtek

a nyugdíjazások

Tegnap ült össze az állami nyugdíjbizottság Stancescu Stefan táblaelnök elnöklésével s az összes állami hivatalok főnökeinek részvételével. A bizottság naponként 10-15 kérvényt intéz el, jórészt Máramaros- és Szatmármegyékből.

A végrehajtási utasítás szerint csak a törzsfizetés után eseeések nyugdíjat állapíthatja meg a bizottság a betöltött évek száma szerint. A pótlékok után csak a pénzügyminiszter adhat nyugdíjpótlékot. A legfőbb nyugdíjkamara a kormánytól teljesen független szervezet, amelynek helyi szerve a most megalakult nyugdíjbizottság. A bizottság határozata ellen a központi nyugdíjbizottsághoz lehet fellebbezni 60 nap alatt. A bizottsághoz négy vármegye tartozik: Máramaros, Szatmár, Szilágy és Bihar. A nyugdíjazás vagy a tisztviselő kérésére történik, vagy hivatalból nyugdíjaznak.

Éliás Sarkas
angol és francia

női divat
szabósága

Nicolae Iorga(Zöldfa)-utca 6, 1-ső emeleten van

December közepén lép Nemétország a Népszövetségbe Végleges megkegyezés Locarnóban

A locarnói konferencia nyolcadik teljes ülésén elfogadta a biztonsági szerződés teljes szövegét. Ezután sorra került a biztonsági szerződések kérdése. Az értekezlet elhatározta, hogy a döntőbírói szerződések végleges elfogadásának napját később határozzák meg.

Amikor Páinlevé francia miniszterelnök az első értesítést kapta, hogy a Rama-paktum elintézése kedvezően halad előre, kijelentette, hogy ez nagyon jelentős történelmi esemény és Briandnak Franciaország nevében szerencsekívánatot fogja tolmácsolni.

Csütörtök este Luther kancellár és Stresemann külügyminiszter felkeresték Chamberlain, akinek Briand és Vanderveide már ott voltak. Az államférfiak este tízig tanácskoztak. Ennek végzetével Briand az újságírók kérdésére ezt a választ adta:

— Még nem készültünk el mindennel. Stresemann német külügyminiszter pedig hozzátette: — Még nem vág minden.

Pénteken Chamberlain születésnapján aztán megtörtént a megkegyezés és a szerződés véglegesen Londonban írták alá.

Ugyisint elhatározott dolog, hogy a konferencia záróülése ma, szombaton lesz és a delegátusok között felvetődött az, hogy már most nyújtsák be a Németország belépésére vonatkozó javaslatot. Ebben az esetben már december 15-ére össze lehetne hívni a teljes

ülést, mely aztán elhatározná Németországnak a Népszövetségbe való felvételét.

A locarnói értekezletre kiküldött újságírók tegnap reggelit adtak a delegáció vezetőinek tiszteletére. A reggelinél Chamberlain angol külügyminiszter a delegátusok nevében megköszönte a meghívást, köszönetet mondott a sajtónak az értekezlet támogatásáért és kijelentette, hogy a locarnói értekezlet az első politikai összejövetel volt a háború óta, amelyenél az érdekelt államok képviselői mint egyenjogú felek vettek részt.

— Senki se hitte volna, — úgymond Chamberlain — még a legnagyobb optimista sem, hogy a locarnói konferencia oly hamar végzi el feladatát és hogy oly kitűnő eredményt ér el, amilyent elernünk sikerült.

A locarnói újságírók lakomáján a menükártyákat a miniszterek karrikaturái díszítették. Minden minisztert anyagszárnnyakkal ábrázoltak, amint a sajtónak egy-egy kacsát adnak át.

Rómából jelentik, hogy Mussolini a locarnói szerződés végleges ratifikálásánál nagy beszédet fog tartani.

Washingtoni jelentés szerint a locarnói megkegyezés híre a legnagyobb figyelmet keltette.

Szombat estig fogad el panaszokat a „Nagyvárad” tanácsadó irodája

A választói névjegyzék kiugrása óta nap mint nap tömegesen keresik fel az esti órákban a „Nagyvárad” tanácsadó irodáját, akik a névjegyzékből egy, vagy más okból kimaradtak. Mindazáltal ma már meg lehet állapítani, hogy a választói névjegyzék összeállítása meglehetősen pontoságig történt s a kihagyások nem vezethetők vissza valamelyes tendenciára. Tizenötezeret meghalad a felvettek száma s ennyi név mellett könnyen előfordulhatott, hogy egy-egy jogosult neve kimaradt a legnagyobb ügyelem mellett is.

A kihagyásoknak leggyakrabban előforduló oka, hogy az illetőt — noha Nagyváradon lakik — más városban vették fel állampolgárnak s így neve a helybeli állampolgárok törzskönyvébe, mely a választói névjegyzékhez az alapot szolgáltatja, nincs bevezetve. Az is sűrűn előforduló eset, hogy az evgébent választójoggal bíró 21-ik életévét meghaladott állampolgár a törzskönyvben a családtagok között szerepelt elnézésből csak a családiót vették fel a választói névjegyzékbe. Sokan vannak olyanok is, akiknek állampolgárságát csak lelebbezés folytán s csak a legutóbbi időben ismerték el s a törzskönyvbe még be sincs vezetve, vagy csak mostanában vették be s így a választói névjegyzék összeállításakor a polgármesteri hivatalnak az állampol-

garság megszerzéséről meg hivatalos tudomása sem volt.

Minden ilyen kihagyás felszólalással orvosolható, ha az illető azt, hogy — bár utólagosan is — állampolgárságát elismerték, továbbá, hogy 21-ik életévét betöltötte s egy év óta Nagyváradon lakik, okiratokkal bizonyítani tudja.

Ezeket az okiratokat a kitűzendő tárgyaláson a járásbíró előtt kell felmutatni, melyre pedig a polgármesteri hivatal a legfontosabb okmány, az állampolgársági bizonyítványok kiadását éppen most beszüntette, okvetlenül szükséges lesz, hogy az állampolgárok névjegyzékének egy példányát a járásbíróshoz áttegyék. Ahó' annak az állampolgársági szám bemondata után való betekintése mellett egy-két perc alatt megállapítható lesz, hogy a felszólamlással élő valóban állampolgár-e, vagy sem?

Semmiesetre sem volna megengedhető, hogy arra jogosult állampolgárok azért essek el a választói névjegyzékbe való felvételről, mert a polgármesteri hivatal éppen most találta időszzerűnek felfüggeszteni az állampolgársági igazolványok kiadását, amikor azokra a választói jogosultság biztosítása végett a legnagyobb szükség van. Hisszük, hogy a hivatal nagymértékben való elfoglaltsága váltotta ki az intézkedést s hogy az abból származható jogvesztés-

Apolló mozgószínház

3, 5, 7 és 9 órákor.

Ma, szombaton:

Pat és Patrichon
a Molnár leánya című 7 felvonásos vígjátékban.
Ezt megelőzi a legújabb LUX JOURNAL.

ket maguk az illetékes hivatalok fogják a javasolt módon elhárítani.

Ami a felszámolást illeti, a „Nagyvárad” tanácsadó irodája szombaton este mindaddig rendelkezésre áll, míg jelentkező akad. Szombaton jár le ugyanis, a polgármesteri hivatal szerint az a 10 nap, ameddig a választói névjegyzék közszemlére van kitéve. Miután azonban a törvény 376. §-a szerint az összes, a közigazgatás egységesítéséről szóló törvényben foglalt határidők „szabadnapokra értendők”, ennek értelmébe pedig az, hogy sem a kifüggesztés kezdőnapja (október 8.), sem a befejező napja (október 18.) nem számít, (annál kevésbé, mert vasárnapra esik) a „Nagyvárad”

tanácsadó irodája minden panaszt, mely szombat estig hozzá beérkezik, fel fog dolgozni s hétfőn az illetékes fórum elé fogja juttatni.

A tanácsadó iroda nyomtatékosan felhívja mindazok figyelmét, akik panasszal fordultak hozzá, hogy kísérik figyelemmel a napilapok közleményeit, mert:

a Magyar Párt nagyváradai vezetősége gondoskodni fog arról, hogy a hírlapok útján a beadott felszámolások tárgyalásának helyéről és idejéről a felszámolással élőkkel kellő időben tájékoztassa s már ezuttal felkéri mindazokat, akik felszámolással éltek, hogy az állampolgárságukat, életkorukat és itt tartózkodásuk idejét igazoló okmányok beszerzéséről sürgősen gondoskodjanak.

Külföld

Vázsonyi a budapesti Cuza-botrányról

Dankl Viktor tábornok, az osztrák legitimisták elnöke lemondott tisztségéről Schlager tanácsos antiszemita üzelméi miatt

Budapestről jelentik: Budapesten a politikai élet homlokterében még mindig az az izgalom szerepel, amely Cuza magyarországi tárgyalásaival kapcsolatos. A botránynak még viharos folytatása ígérkezik. Fábrián Béla a nemzetgyűlésen interpellációt jegyzett be, de Eckhardt Tibor fajvédő vezér még Fábrián előtt fel akart szólalni, hogy mentesse és magyarozatát adja a magyar fajvédők viselkedésének.

Vázsonyi Vilmos is nyilatkozott a Cuza ügyben, aki a következőket mondotta:

— Két pikantériája van a Cuza-tárgyalásnak. Az első az, hogy a magyar integritás Erger-Bergeres hősei leültek tárgyalni a legnagyobb román nacionalistával, a másik az, hogy Eckersau Schäger ur, aki címét és valami jelentőségét Károly királytól kapta, egy asztalnál tárgyal azokkal, akik megrendezték Budaörsöt és sorsára juttatták Károly királyt. Ez a Schäger most egy legitimista heti lapcskájában Bécsben antiszemita irányban dolgozik, holott a horogkeresztesek a Hohenzollern restauráció hívei. A magyar fajvédők megakarják csinálni a fajvédelem és nacionalizmus internacionáléját, a kör népszerűsítését, továbbá a fából vaskarikát. Legnagyobb elvakultság kell hozzá, hogy Ec-

khardt és társai közelebb éreznek szívükhöz Cubát, mint a magyar zsidót.

— Hogy ez az elvakultság azonban megvan a magyar fajvédők kicsi, de hangos csoportjában, arra jellemző a másik oldalról Gömbös Gyula nyilatkozata. Gömbös Gyula, aki Erzberger német miniszterelnök gyilkosait rejtette ténylegi villájában és főszervezője volt a budaörsi csatáknak, ezeket mondotta a Cuzával való tárgyalásról:

— Helyeslem barátaim tendenciáját, Eckhardt barátomnak a szemére vetik, hogy románokkal cimborál. A Romániában élő zsidó éppen olyan, mint a magyarországi. A román zsidó, aki holnap magyar zsidó lesz, holnapután másországból üti fel a sátorját, egy közös fronton kell megütni.

A Cuzával való tárgyalásoknak különben Bécsben is visszhangja támadt. Dankl Viktor tábornok, az osztrák hivatalos legitimista párt elnöke, Schlager Albin budapesti szereplése miatt lemondott erről a tisztségéről. A lemondás kizárólagos oka csak Schäger személye, akinek működése a legitimizmus eszméjével semmiképpen sem hozható összhangba.

hogy Flaxmayerné minden fenyegetés dacára is továbbra együtt maradt Kohn Jenővel.

Szerdán este azonban váratlan esemény történt. Az elmekórházból gyógyultat elbocsájtották Kohn Jenő feleségét. Az asszony hazasiertett Nefejeits-utcai lakására, ahol férjének hült helyét találta. A magyarozatot az üres lakáshoz az öreg Flaxmayer adta meg:

— Megcsaltak engem is és megcsalták magát is.

A két megcsalt házastárs abban állapodott meg, hogy mind a kettő külön-külön igyekszik visszaszerezni azt, akit a magához tartozója a másiktól elrabolt. Flaxmayernek azonban úgylátszik nem volt mástürelme a várakozásra. Hatalmas könyhakkéssel szerelte föl magát és zsebébe egy ilyen föliratú cédulát tett: „Grátis temessenek egymás mellé a temetőbe feleségemmel”.

Igy fölszerelve csütörtökön reggel bement felkereste feleségét. Felesége még ágyban volt s ott volt nála egy Pacák Jozsef nevű kisleány is, aki tejet szokott szállítani Kohnéknak. Az asszony és Flaxmayer között hangos szóváltás fejlődött, amelybe beleszólt Pozsonyi Jánosné is, arra szólította Flaxmayert, hogyha elintézni valója feleségével, hívja ki az asszonyt az utcára s ne az ő lakásában csináljon skandalumot. Flaxmayer erre hátsó zsebéből előrántott a nagy könyhakést, rárontott vele Pozsonyi Jánosra és az asszonyt több helyütt összeszurkálta. Pozsonyi né sikoltozva menekült ki a szobából, mire a vértől megrészegett férj dühödten folytatta az emberirtást. Nekiszaladt feleségének, aki birkózva a véres után kapkodott és annak pengéjét megfogta. A kés éle erős vágást ejtett a tenyérre, mire az asszony keze lehanyatlott eszméletét veszítve Flaxmayerné a padlóra zuhant. A férj még néhány szúrást ejtett az asszony hátán, majd az ártatlan csöppsekre vetette magát és azokat arcukon homlokukon szúrta meg. A gyermekek féltő asszony a kisgyerekek sirásától a jajveszékeltétől magához tért és ismét rátámadt a dühöngő öreg emberre. Ezzel megára bősztette Flaxmayert, aki újból rávette magát az asszonyra. A több sebből vérző nő erre az utcára rohant, Flaxmayer pedig megdöbbenve tettének következményeitől az előszobában levő toilett-tükör elé állt, átvágta saját nyakát és szívetáján mély szúrásokat ejtett mellkasán. Az összedőlő szomszédok így találták meg vértelen fejtengre a családirtót.

Újabb részletek a kispeshti családirtásról

Budapestről jelentik: A Nagyvárad tegnapi számában rövid távirati jelentés alapján megírtuk a kispeshti véres szerelmi tragédiát. Flaxmayer János 61 éves pékségéd különváltan élő feleségét Jakab Annát összeszurkálta, azonkívül súlyosan megsebesítette Flaxmayer felesége csabítójának, Kohn Jenő úgynöknek hat éves és másfél éves fiait, valamint özv. Pozsonyi Jánosné is, aki a szomszédban lakik.

A Nefejeits-utca 27. szám alatti házban lakott Kohn Jenő úgynök. A szomszéd lakásban élt az öreg Flaxmayer csinos fiatal feleségével. Flaxmayer részeges, korcsmázó ember volt, északa dolgozott, reggel pedig elitta a kerosint. A szomszédos lakásban lakó Kohn Jenő felesége az elmekórházban feküdt már egy éve, minden gondja két kisgyerekére volt. Flaxmayer felesége szeretettel gondozta a munkában levő férj helyett a két elhagyott gyereket. A jószomszédságból szerelem fejlődött.

Flaxmayerné és Kohn eleinte titkolták szerelmüket, de végül is elhatározták, hogy mindent nyíltan bevallanak az öreg Flaxmayer előtt és Kohn Jenő összeköltözik Flaxmayernéval. Kohn Jenő ott is hagyta Nefejeits-utcai lakását és átköltözött Kispestre a Zrínyi-utca 102. számú házba, ahova magával vitte Flaxmayernét is. Az elhagyott öreg férj azonban sehogy sem tudott beletörődni helyzetébe és sűrűn felkereste hűtlen feleségét, akit minden alka-

lommal kapacitált a visszatérésre. Legutóbb valami nyolc nappal ezelőtt járt az öreg a kispeshti házban és ekkor újabb családi tanácskozás volt, amibe nemcsak Flaxmayer és felesége, valamint Kohn Jenő vettek részt, hanem beleszólt özv. Pozsonyi Jánosné is, aki Kohn Jenő háziasszonya volt. A családi tanácskozás eredménye az volt,

Mit mutat a tükrök

Meg van-e elégedve bőrének állapotával vagy kinézése aggodalmat okoz? Bőrüknek visszaadja természetes szépségét, ha egy tiszt szappant használnak, mint a Cadum szappan. Bő habja mélyen behatolni pórusaiba és minden bőrmaradéktól, amelyek naponta összegyűlnek, kitisztítja.

Kapható: gyógyszerárakban, drogériákban és illatszertárakban. Nagyban a „Standard” drogériában București.

Cadum szappan

**Szigligeti Társaság
matincia**

Földműves iskola és állattenyésztés Iskoldon

Bőrkabátok

••LEGUJABB••

A király kétszázmillió leles kulturalapítványa

Anghelescu közoktatásügyi miniszter emlékirata Genében

Maniu Gyula tárgyal a parasztpárttal

UJDONSÁGOK

* Ma választják a kamara alelnökeit.

* Román templomfölszentelés Magyar-

* Magyarország új pénzegysége 12.500 koronát vesz alapul. Budapestről jelentik: Pénteken dönt a minisztertanács az új magyar pénzegység ügyében. Felmerül a 10 ezer, 20 ezer, 5 ezer és 12.500-as osztászám. A legegyszerűbb volna a tizeszer osztászám, de a pénzügyminiszter a tizenkétezeröttszáz pénzegység mellett szavalt fel. A tizenkétezeröttszáz korona valószínűleg az egy új forint nevet kapja.

Passage mozgószínház

Ma, szombaton

Megnyitó előadás!

fél 4. fél 6. fél 8 és negyed 10 órákor

Pál-uccai fiuk

Molnár Ferenc diák regénye 8 felvonásban

Ocean-film!

Hely árak: Páholy 20.—, Zsölye 15.—,
Zártszék 10 lei.

Fél 4 óraker: 15.—, 12.— és 8.— lej.

* **Pertörlési akció készül Beniczky Ödön érdekében.** Budapestről jelentik: Györky Imre szerdai interpellációja a Beniczky-ügyben, tudvalevően Andrásyhoz, Pallavicinihez és Rakovszky Istvánhoz azt a felhívást intézte, hogy nyilatkozzanak végre a Beniczky vallomásának reájuk vonatkozó részéről. Andrásy már nyilatkozott is és kijelentette, hogy Györky felhívásának egyelőre nem kíván eleget tenni. Politikai körökben már napok óta beszélnek, egy tervbe vett akcióról, mely a Beniczky-ügyben pertörlést kívánna elérni. Az akció részleteit egyelőre még nem közlik a nyilvánossággal.

* **Iparosok gyűlése.** A községi választásokból az iparos polgárság is ki kell, hogy vegye a részét. Ezért az iparosok vezetőiből csoport állott össze, akik célul tűzték ki az iparos polgárok jogairól való felvilágosítását és a községi választási törvény ismertetését. Az ismertető előadást dr. Soós István városi aljegyző fogja megtartani. Ez ügyben, valamint a szervező bizottság megválasztása ügyében vasárnap délelőtti 11 órakor az ipartestületi székház udvari iparos-köri termeiben iparos nagygyűlést tart, melyre minden egyes iparospolgárt ezennel meghív az ideiglenes szervező bizottság. Tekintettel arra, hogy a községi választások kimenetele óriási kihatással lesz az iparosságra, erkölcsi és állampolgári kötelessége minden egyes iparos polgárnak a fent meghirdetett tájékoztató és szervező gyűlésen megjelenni.

* **Szenzációs ujtás a „Palace-kávéház”-ban.** Mint értesülünk a „Palace-kávéház” áldozatkész tulajdonosa kellemes ujtást honosítottak meg. Elsőrendű színházi vacsorát szervíroznak egy üveg borral, vagy teával együtt 50 leles árban, melyre felhívjuk a kávéházba járó közönség szíves figyelmét.

* **Héber kurzus.** A Ceire Mizrachit teljesen kezdők részére héber kurzust nyit. Tandíj havi 50 lei. Jelentkezni lehet az egyetlen helyiségében Vitéz Mihály-tér (Nagyipiac-tér) 2. vasárnap délután 6–8-ig és szerda délután 8–9-ig.

* **A budapesti Népszínház ötven éves jubileuma.** Budapestről jelentik: A Népszínház ötven éves évfordulóját tegnap este nagy ünnepéggel ülték meg. Diszlocadásban a Falurosszát adták.

* **Esküvő Wallner Dezső ügyészségi főtisztviselő és Móra Vilma 18-án, vasárnap délután tartják esküvőjüket az olasz-i római. kath. plébánia templomban.**

* **A gabona-krach miatt megszökött az Anglo-Roman főreiszvényese.** Bukarestből jelentik: Kisenevből tegnap több millió passzív hátrahagyásával megszökött az Anglo-Romana társaság egyik főreiszvényese, Motez. Ez már a második hasonló eltűnés Kisenevből a gabona-krach miatt.

* **Ma este fél 9 órakor lesz a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak műsoros táncmulatsága,** melyre lázasan készülők az egész város társadalma.

Handwritten signatures and notes in the left margin.

Weisz Pál és Fischmann Eva
angol- és francia nőidivat szalon

Str. Rimanóczy-utca

* **Sírkönyvatás.** Vasárnap délelőtti 11 órakor lesz Weisz Izraelné sírkönyvatása a velencei izr. temetőben. Rokonságokat, ismerőseinket ezuton meghívjuk. Weisz József.

* **Háziestély a Kath. Legényegyletben.** A Kath. Legényegylet ifjusága október 18-án, vasárnap este 9 órai kezdettel tartja meg október havi szokásos háziestélyét.

* **„Sas” védjegyjű cipőkrém.** Tegyen hát hirdetést a lapokban, mindenki sz... aki az ön „Sas” védjegyjű cipőkrémét nem használja. Én már sok mindent próbáltam és tudom mi a jó, mert naponta, sajnos, 7 pár cipőt kell tisztítanom.

* **Elegáns kalapujdonságok érkeztek Rigó kalapszalónba** Bulv. Reg. Ferdinánd (Rákóczi-út) 10. első emelet.

H. G. Wells: Világok harca . . . 120 lei

* **Adakozás.** A beteg asszony részére Toma Józsefné 500, Erdős Zsigmond 100 lejt, N. N. orvosságot adott, mely adományokat ezuton hálásan köszöni meg.

Ma, szombati este megnyílik a Royal-bullei.

* **A Rigó kalapszalónban kalapátalakítások a bécsi minták után,** legutányosabban árban készülnek.

Festők. Matszerek legolcsóbban a D'OR-ban. Delele Ferdinand 16. sz.

* **Legjobb telefonkészülék villanykörte és manometer raktárról.** Házi telefon s villany-szerelést, minden fémipari s szterga-munkát, javításokat igen szolid áron vállal Rákóczi-utca 9. Telefon 512.

Szörmeáruuk

nagy választékban, feltűnő elegs árban. — Alakításokat **nyári árban** vállalatok. Kívánatra házhoz is megyek.

Rubin szücs

szörmeüzlete, Calea Victoriei (Kolozsvári-utca) 5. szam.

Ertesitem a m. t. hölgyközönséget, hogy leányom külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett

és a legujabb Angol és Francia divat szerint készitünk kosztümöket, utcai és estélyi toaletket jutányos árban. — Szives pártfogást kér:

Grünwald női divatszalon

Str. Basarab (Nyomda utca) 2.

Parfumeria Venus

megnyitá a Sas-passage-ban, (Novomeszky cukrászda mellett) ahol kölnivizek, francia parfümök, szépség-ápolási, háztartási, gummi és kötszerek legolcsóbban szerezhetők be.

ÓRIÁSI

menyiségben érkeztek női és férfi szövetségek, pongyola kelmék, chiffonok, zefírok és Oberleitner gyártmányú vásznak, asztalneműk, melyek a legolcsóbb árak mellett kaphatók a

GLÜCKSMAN ÁRMİN cégnél
Piața Unirii — Szent László-tér.

Die Dame

október II-i száma szenzációs tartalommal jelent meg.
Ára 100 lei — Rendelje meg

Hegedüs Hirlapirodó

HACKMAYE

uri szabó üzletében Avram Iancu (Kossuth-utca) eredeti angol öszlőket és különlegességeket megérkeztek.

◆ SZINHAZ

HETI MŰSOR:

Szombat délután fél 4 órakor: Bizarr ténelmi dráma, olcsó helyárakkal. Sorozatszám 12.

Szombat este: Májusi muzsika, operett, bérletszünetben. Sorozatszám 13.

Vasárnap délután fél 4 órakor: operett, mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 14.

Vasárnap este: Román előadás. Hétfo: Májusi muzsika, operett, bérlet. Sorozatszám 15.

Kedd: Májusi muzsika, operett, bérlet. Sorozatszám 16.

A Nagyságos asszonyt már látható...

(Bemutató előadás.)

Egy vívőrködő, kis léha, kevéssé cinikus eredményében meglehetősen hiatalom, szíve, szerelmi kalandja nincsen kontaktus-memóriájával. A legforróbb pástororák, főtt és mámos percek csak hűtő élmények radnak meg számára. A parfüm filata elnyomában elmosódik az arc, a meleg ölelések, vonalak, egyszerűen: nemcsak ellejtő retőt, de ki is lépnek azok teljesen az életből.

Mint egy jó cigarettá, amit pezsgő és pillanatok izgalmában szívunk. Aztán elmarad, eldobjuk és nem jut eszünkbe még kaja sem.

Kedves és bizarr színekbe öltöztette az alább is valószínűleg tetsző ötletet F. László, aki jobb, de már is elismert név a szinpad irok sorában és sok elánt, franciás nyedséget, finom virtuozitást hozott át a határokon. Az író egyik alakjával azt mondja, hogy véletlennek nincsenek az életben és a szinpad irok között — csoportosított találkozásából tevődik össze rabjának egész megszövése. A montecarlói híru penzióba téved egy feltűnően elegs asszony. De még sem téved mert kikapós

5. október 17.

MOZI

— Igazi spanyol bikaviadal látható ma, szombaton a Dorian-filmszínházban. A „Fascination” című 7 felvonásos film Spanyolország legszebb városában játszódik le. A főszerepet a szépségéről és temperamentumáról egyaránt híres Mae Murray alakítja, csodás táncával és pazar ruháival mindenkit elbűvöl. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. — Jón Balzac legkiválóbb regénye: a „Szamabőr”.

— Pat és Patachon tegnap mutatkoztak be a „Molnár leánya” című 7 felvonásos vígjátékban. Nem konfektáljuk őket be, beszél a művészetük, az istenadta humoruk önmagukért. Tény, hogy mindenki nagyon jól fog mulatni rajtuk s újra egy kedves est emlékével fog az Apolló-mozgóból távozni.

— Ma nyitja meg kapuit a Passagemozgósínház. Első darabja Molnár Ferenc nagyon népszerű diákregegye a „Pál-utcai fiúk”. Ez a 8 felvonásos film az egyetlen magyar film, amely Amerikában és Németországban is sikert aratott az utóbbi évben. Az előadások fél 4, fél 6, fél 8 és negyed 10 órakor kezdődnek. Helyárak: 20, 15 és 10 lei; fél 4 órakor 15, 12 és 8 lei.

TÖZSDE

Bukarest, október 16. (Zárlat.) Devizák: Páris 940, London 1016, Newyork 208, Róma 828, Zürich 5030, Wien 29,5, Prága 620. Valuták: Font 1005, fr. frank 940, svájci 39,5, lira 835, dinár 365, dollár 208, osztrák 29, magyar 30, szokol 605.

Zürich, október 16. (Zárlat.) Berlin 12345, Amsterdam 20845, Newyork 51875, London 2510,5, Páris 2315, Milánó 2080, Prága 1533, Budapest 7260, Belgrád 922,5, Bukarest 250, Varsó 85, Bécs 7315.

Budapest, október 16. A budapesti gabonafőzsde zárlatai: Buza 370, rozs 260, takarmányárpa 270, sörárpa 360, kőles 242, zab 260, tengeri 7260, repce 630, korpá 170.

A külföldi vasúti jegyeket mindenkinek szigorúan a napi kurzuson árulja a Nemzetközi Hálókocsutársaság nagyváradi fiókja (Hegedűs Hirlapiroda).

A betörők klubja

Ita: HENRY A. HARRING.

II. kötet.

— Ah! — kiáltott a perzsa, összehúzta a függönyöket és ismét helyet foglalt.

Az ajtó kinyitott és egy köpenybe burkolt alak jelent meg, melyen szemébe húzott kalappal. A vezír felemelkedett székeből. A szolgál visszavonult s az idegen levette kalapját, Rivers azonnal felismerte őt, Konstantinápolyban találkoztott ezzel emberrel. Gróf Moranoff volt.

A nagyvezír meghajolt.

A jövevény viszonzta a köszöntést és megkönnyebbülten sóhajtott fel.

— Atkozottak! Ugyancsak forró játék volt! — mondta. — El vagyok ragadtatva, hogy végre szerencsém lehet Nagyméltóságodat megismerhetni.

— Ó, a Moranoff gróf neve már régen ama vágyál tőlté el keblemet, hogy Excellenciád ismerettségével dicsekedhessem. Allah végre meghallgatta fohászom. Méltóságod kegyelmes uram, helyet parancsolni. Ime, egy csésze kávé. Alla Turca.

A gróf közelebb húzta székét és elfogadta a csésze kávé. Mialatt cigarettáját lassan meggyújtotta, szeméi elédgették siklottak végig a Denonok őseinek képein, akik mindannyian házjukat szolgálták.

— Valóban, — mondta — nem találkoztunk volna jobb és biztosabb helyen, mint ez erdemis emberek között, akik csak nézni tudnak, de mozdulni nem. Van ebben valami prófétai.

— Kizmet, — mondta a vezír komolyan.

— Kizmet, amelyet két államférfi támogat, — válaszolta a gróf. — Nem szabad tehát percek vesztetnünk vezír, mivel időnk nagyon drága. — Nagy, szörös kezével belső zsebébe nyult

s egy okmányt vont elő. — Itt vannak megegyezésünk körvonalai, oly jól kidolgozva, amennyire a köztünk volt 3000 verszt távolság megengedte. Most már csak az utolsó detailokról van szó. Javaslataimat ismeri Excellenciád és ha azokkal egyetért, szerződésünket aláírhatjuk, mielőtt elhagynák Londont.

A perzsa a fellelé gyűrűző füstfelhőbe bámult.

— Nem sürgös, — mondta. — A gyümölcs lassan érik égbolt alatt, mint költőink éneklék. — Természetes, — természetes, — hagyta rá a gróf, aki azonnal tisztán látta, hogy téves sakkhuzást tett.

— Nem sürgös — mondta. — Ebben az évben, vagy a következőben, egyre megy. Kincstárunk amúgy is eléggé meg van tele az idén, valóban nem vagyunk urabb a múlté.

A vezír nyugodtan tovább füstölt.

— Az égbolt itt szürke, — mondta a gróf, — de Londonban valóban rendkívüli férték van. Tegnap megismerkedtem egy — amerikai —val. Haja még szőke és még mindig beszélt a pénztárról, mintha az rózsabokorban nőne. Fél millió rubel semmi se neki. Ezt az összeget egy olasz képért fizette ki, egy ócska, repedezett vászonért, melyet az én uram városbujába se akasztana fel. És bányái, olajforrásai, vasutai és bankjai vannak. Allah! hogy mi mindene van ennek a székehajzatu ifjoncnak. Szíven egész nehéz lett, midőn összes birtokait felsorolta nekem.

— Az amerikaiak beszélnek — válaszolta a gróf, — a fele nem igaz, a másik fele talhajtott.

— Bizonyára — néha, — mondta a vezír, — de nem mindig. Tudom, hogy ez az ember gazdag, mérhetetlenül gazdag. Egyike a világ új királyainak. Már kötöttem is vele egy üzletet. — sóhajtott meglegedetten.

(Folyt.)

PILKUSSAY ÉS KOMITÁNY

ingatlanforgalmi ügyvédek

Sir. Casarmol (Hátszórny-u.) 2

(Tálálhatók a Royalban). Emeletes modern bérház központban, elfoglalható 5 szobás utcai lakással 2 millió leiert esetleg felcserélben is eladó. Jövedelme 140.000 lei

ESŐERNYŐ

legelőcsőbb a készítőnél

Rosenberg

Testvérek

Iorga (Zöldia-ut) 8. - Echluss, javítás gyorsan készül.

Megnyit! Megnyit!

FRIEDMANN és HOFFMANN

kizárólagos nyakkendő kizárólagos

különlegességi üzlet

Strada Rimandoczy-utca I. szám alatt

(a Royal-Hátszórny mellett).

SAVON DENTIFRICE

ROGER & GALLET

EUXIR DENTIFRICE

ROGER & GALLET

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI:

— Nagyságos asszonyt már láttam valahol: ször. Ma este B) bérletben és a premier osztásában kerül színe másodszor Fodor nagy sikert aratott pompás vígjátéka, amelynek címe: „Nagyságos asszonyt már láttam!”. A premier megérdemelt nagy hatást váltott a közönség körében, mely kitünően mulat a hus, de nagyon szellemes jeleneteken. A főkeket ma is Jósika Mici, H. Körösi Juci, L. Madasnak és Berengnek. Kissé a szerepben is jó színészek bizonyultak. Darab rendezés is a legjobbak közé tartozott. (—t.)

— Május muzsika. Egy Farkas Imre premier és a legnagyobb színházi eseményt jelent. A Nőias kapitány óta alig várja, hogy ennyire külön irónak és komponistának újabb szerényben gyönyörködhesen. Ezzel magyaráz az a régen tapasztalt érdeklődés, amellyel az áll pénziárt valósággal ostrom alá fogták az új jegyeit. A legújabb Farkas-operett nálunk főbb szereposztásban és kilógástalan előadás kerül színe, mert a főszerepekben T. Pogány, Bellák Aranka, L. Hollós Juci, Tompa, Sós, Páger és Bereng lépnek fel, tehát a társulat főbb és legkedveltebb művészei. A Május műhétén A), kedden B) bérletben is megújul.

— Délutáni előadások. Szombat délután olcsó árak mellett a drámai társulat új tagjaival a történelmi dráma kerül színe, amely a repülésművészet feledhetetlen nagy sikert aratott. Vap délután mérsékelt helyárakkal a Bajader lett megy, a cimszerepben Erdély egyik legszébb énekesnőjével, P. Gaizler Lolával. A ami herceget Ocskay, Napoleont Páger Antal, a szubrett szerepét pedig Bellák Aranka ez, vég-vég temperamentumos művésznek alakítja.

— Magnetic. Pásztor Árpád új darabjában, a színházban a társulat minden tagja fellép. A színpad megrázó erővel megírta dráma sohasem talált sikert fog aratni. Bemutató előadás szerdán, este kívül lesz.

**Aprohirdetés egy szö ára 4 Lei. vas-
tag beáru 3 Lei.
legkisebb hirdetés
10 szöig 40 Lei.**

Levelezés

Oly hölgyek, kik súlyt helyeznek arra, hogy arcuk lélekletesen szép, tiszta, feltétlenül legyen, használják a csodás hatású „Ag” krémeket. Kapható mindenütt. Megyei forrást: APOLLO drogéria.

Jobb vagyonos iparos megismerkedni óhaját közporku nővel, kinek vagyon van. Teljes ajánlatokat „Biztos jövő” jelígre a kiadóba kérék. 3878

„Ideális”, „Uj ipar”, „Mádszor”, „Szombatot zárva”, „Megbizható”, „Arva”, „5000” jellegű levek van a kiadóba — illetékeseket kérjük vegyék át.

Szépségápolás

D. Sternberg Helén
kozmetika intézetében,
Piața Regina Maria (Bé-
mer-tér) 3., I. emelet,

Szeplős, májfolt, miteszeses bőr, azemölcs irás, archaj végleges eltávolítása villannyal utonyomok nélkül. Világírás „Mirac” tapasztal legújabb arc, kar néhány hónapi használat után tökéletesen tiszta lesz. Vörös orr és kéz kezels. Rádiumos kezelési. Szemol arcpakolás, ami a ráncos bőrt teljesen kismítja. Ártalmatlan szerek. Vidékre is utasítással küldök.

OKTATÁS

Vill. gimn. tanuló elemi, polgári, valamint gimnáziumi I—IV. oszt. tanulók tanítását teljes ellátásért, avagy pénzért elvállalja. Ugyancsak a gyorsírást, levelezést és vitát tanít. Címeket a kiadóba kérék. 3836

Intelligens hölgytől román órákat vennék. Cím: a Hegedűs Hirlapirodába kérék 3901H

Perfect francia tanárnőtől órákat vennék. Cuza Voda 19. sz.

Butorok

gyári áron kaphatók a leginombábból, a legolcsóbbig
Steiner butorgyárosnál
Avr. Iancu (Kossuth)-u.
volt Faragó büroizet.

Óra-, ékszer- javításokat

felelősség mellett
készítiek. Órák, ékszer
raktáron. Ocska aranyat
veszek
BRENNER
Strada Vlahuta
(Szt. János-utca) 6.

LAKÁS

Egyszobás lakást lelépéssel keresek. Cím: a kiadóba kérék. 3808

Garçon idősebb uriember butorozott szobát keres ebéd és vacsora kosztal. Csakis intelligens uricsaládánál. Cím: a Hegedűs Hirlapirodába kérék. 3860H

Flatalembor világos butorozott szobát azonnalra keres. Cím: a Sonnenfeld portáshoz kérék. Prințul Carol 6. 3879

Piața Regina Marina (Bémer-tér) kétszobás irodahelyiség kiadó. Cím: a kiadóban. 3898

Intelligens uriember csakis feltétlen uricsaládánál tiszta butorozott szobát keres napi háromszori étkezéssel központban vagy villamos vasut mentén. Cím: a „Elsőrangú ellátás” címre a kiadóhivatalba kérék. 3862H

Bérbeadó birtokok. 350 holdas. 500 holdas, szeszgyárral, malommal, gazdasági felszereléssel. Popovics iroda, Vlahuta (Szent János-utca) 4. 3895

Alkalmazás

Házl szolgát jó bizonyítvánnyal keres „Sunfield”-gyár Strada Păcii (Béke-u.) 7. sz.

Mindenest keresek kis családhoz. Cím: a Sonnenfeld portáshoz kérék. Prințul Carol No. 6. 3814

Perfect mindenest szakácsnőt keresek november 1-re. Dr. Tamás, Bul. Reg. Ferdinand 55/a. 3835

41 éves garçon ember keres magán titkárnőt, ki a német esetleg a román nyelvre perfect megtanítaná. Magyar-német kereskedelmi levelezésben jártas előnyben. Ajánlatok dupla boríték „Német nyelv” alatt Szerző Lajos Baia-Mare (Nagybánya) címre küldendő. 3854

Fiatalkorokat, lehetőleg német nyelvtudással felvessz helybeli szállítási vállalat. Írásbeli ajánlatokat Rudolf Mosse hirdetési vállalatához kérék. 3905

Textil szakmában jártas segédet keresünk. Írásbeli ajánlatok Rudolf Mosse hirdetési vállalatához küldendők. 3906

Irodista szép írással, jól számoló felvétetik. Gyakorlattal bíró előnyben. Írásbeli ajánlatok „Uzlet” jelígre a kiadóba kérék. 3899H

Lehetőleg mérlegképes, román és német nyelvismerettel bíró KÖNYVELŐT keres biztosító intézet. — Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal és referenciával felszerelve „Könyvelő” jelígre a kiadóhivatalba kérék. 3889

Mindenest főzőnőt keresek Dr. Kaczián, Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 15. 3890

Római és német nyelvismerettel bíró KÖNYVELŐT keres biztosító intézet. — Ajánlatok bizonyítvány másolatokkal és referenciával felszerelve „Könyvelő” jelígre a kiadóhivatalba kérék. 3883

Onálló német-magyar levelezőt, vagy német-magyar gyors- és gépirőt (nőt) felvessz Leitner Lázár, Str. Saguna 11. 3907

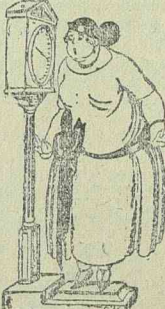
Agnes, a tyukszemvágónő (pedicúr) új címe: Eroului Necunuscút (Temető-utca) 7. Máténé. 3877H

Saját kemencében egyetlen zománczósi vállalatok javítást olcsón eszközölök
ELENA új és használt varrógép és kerekpár raktár és szakszerű javító műhely, Oradea-Mare, Piața Mihail Viteazul (Nagy piac-tér) 5. szám alatt.

SAS
cipőkrém
(fekete, fehér, barna, sárga és piros) legjobb minőségben újból minden szakmabefi üzletben kapható!

Ridikülök
gyártását megkezdettük és azokat eredeti
gyári árban árusítjuk.
Nagyvárad
Böröndáru
és táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsavay-u) 18

Kövér Ön?
A kövér ember ierméltan!
Kövérek (Testesek, Elhízottak)!
Asszonyok, férfiak, soványakká lesztek, káros belsőszerke használata nélkül az egyszerű és könnyen alkalmazható „Reductor” használatával, amely lesoványítja testéte szerint lábat, csípőt, hasat, nyakat, keblet stb. Megakadályozza a házias hajlamok elhízását és a testet karcsúsá teszi, mint azt a mai divat megkívánja. Egyetlen készület elegendő a test bármely részének soványítására, vagy az elhízás megállítására. A „Reductor” erősíti a gömbölyt a nőket, mellüket keményíti. Erőt és energiát ad. Kapható minden gyógyszerboltban és drogériában, de kívánására közvetlenül is küld
„DEPOZITUL GENERAL” Fach 208. CLUJ.
Nagy készület ára 245.— lei, kisebb készület (kebel-erősítő 145.— lei. Nagyban eladó „Reductor” Cluj, Calea Moșilor 40. — Orvosiilag ajánlva.

Adás-Vétel

Eladó 2 uri lakásos ház istállóval, udvarral, Calea Victoriei (Kolozsvári-utcai) részen, 560.000 leu. Toma Józsefnél Tache Ionescu (Körös-utca) 21. 3900

Eladó 299 beköltözhető ház kedvező fizetéssel, szőlők, lakások, malink, butorozott szobák. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda-utca) 4. 3851

Nagyon jutányosan eladó perzsá és kelim függöny, drapéria, hencser és hintaszékalkar, dívánpárna és kisszöngy, íleletpikkék, betétek, ággyerítők, stórok, ággyarnitúrák, fehérneműek stb., rendelésre is készünek. Weinberg, Str. Mănăstiri (Zárda-utca) 1. 3850

Perzsaszöngy régi, 3—1, használatban rumburgi ágghuzat, selymruha eladó. Cím: a kiadóban. 3857H

180 kötetes klasszikus magyar könyvtár jutányosan árban eladó. (Valamennyi diszkótésben.) Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 14. sz. 3903

Fényképező gépek (Goerz, olcsón eladók. — Ellátás, butorozott szoba bármikor kapható. Ugyanott mindenest főzőnő felvétetik. Vertes Villa, Cogălniceanu 16. 3904

Biharpuspöki országot mentén, városok közel, 1850 négyszögletes telek, amely gyártelepnek, ikerkódnak, házheleknek kiválóan alkalmas, jutányosan eladó. Dr. Petróczy, Nicolae Zsiga (Lukács György-utca) 38. 3897

Közepes Meidinger kályhát veszek. Nic. Zsiga Lukács Gy-utca 45. 3892

Eladó ház. kettő 4 szobás, fürdő, cseled szobás lakással, szép utcán 850.000. — Szép villa, jó helyen, 3 szoba, fürdő, cseledszoba 500.000. — Három szobás, fürdőszobás magánház istállóval, raktárhelyiséggel, 2 udvarral, goldkódásra alkalmas 450.000 leu. Kisebb-nagyobb házak, földbirtokok, szőlők. Tománénál 9 12-ig, 3—6-ig Tache Ionescu (Körös-utca) 21. sz. 3865

Prima takarmány helybeli felállítására szarvasmarhák, juhokat vállalkoz meg egyezés szerint. Fejlesztéssal szolgát: Dr. Silai gazdasága Huedin, Băniuhnyad. 3891

Aki eladni vagy bére venni óhaját bármit forduljon bizalommal Popovics irodához, Vlahuta (Szent János-utca) 4. 3894

27 hold szőlő felszereléssel és közegben kastélyal együtt 2 millió 200.000. Megtudható Popovics Irodában. 3896

Remélem
tudja már, hogy a Pannoniában
vizumoztat
DEUTSCH
a tulajd
Utleveleket elintézt

Pálmák fikusz an-
tik órák,
szekrények nagyon ol-
csón sürgösen eladók. —
„Ardeal” foposta mellett.
Telefon 203.

Használt női felszer-
észt egy zsalkett öltöny-
ruhák olcsón eladó
Cuza Voda (Szacs) 19. sz.

Különlé
Himző és aszure
adja le címüket
Hirlapirodába.

Elveszett Dimitrie
mir Beothy Od-
ban papircsókba
lei pénz és 30 en-
tőki románok.
tes megtalálót kéré-
tartsa meg és csak
mányokat juttassa
hivatalba.

ÓRA
ékszeres eladók
szerű javítása a
pikáltyában

TISZAY
Alexandru (Elek-
jutányos áruk.

Román-Mag-
Magyar-Ko-
Ghetie szótár

a Hegedűs
lapiroda

Biksz
gyogy
gyomor behurto-
syes epebalyok, sz-
gyomorerékelyi elle-
lúszor üzletben

Lerakator
Weisz Bern
Oradea-Mare
Elenbogen
Satu-Mare, biksz
nagyleraka

Könnyen szer-
magának gyöny-
leti szöngy
Schulhof Emlé-
hozzi elsőrangú
di anyagot, min-
szállított árban.
tanítás. Ugyanot
rendelhető és le-
a legkételeteseb
nyegek és go-
előnyös feltételek

Cím:
Orien
Szövömvészeli
Str. Episc. Ciorog

Vesznék buto-
szöngyek
teljes lak- és irod-
dezeseket, Werthe-
szát, zongorát, csa-
porcellánokat, rós-
stb. — Meghívás-
megyünk.

Frenkel
butor, szöngy és
kereskedők. Strad-
ral Mosciu, (volt
Mihály-utca) 10.